

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของกระบวนการทำงานของนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมเป็นการวิจัยเชิงสำรวจถึงกระบวนการทำงานของนักข่าวสายสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในระบบและกระบวนการทำงานของนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมในองค์กรผู้ผลิตหนังสือพิมพ์และองค์กรผู้ผลิตรายการสารคดีเชิงวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของกระบวนการทำงาน โดยผู้วิจัยใช้แนวการวิเคราะห์ขององค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชนและแนวความคิดเรื่องการสื่อสารสิ่งแวดล้อมเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย

สำหรับวิธีการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ที่เกี่ยวข้องแบบเจาะลึก ร่วมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อพิจารณาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวกับกระแสความขัดแย้งระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนา

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมีสองชนิดคือ

1. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ถือเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุดสำหรับการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมและอดีตนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมถือเป็น Key Informant ที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบและกระบวนการทำงาน ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานทั้งโดยตรงและโดยอ้อม นอกเหนือจากการสัมภาษณ์นักข่าวสายสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์

- หัวหน้าข่าวสิ่งแวดล้อม
- บรรณาธิการข่าว
- ผู้เขียนบทรายการ
- ผู้ควบคุมการผลิตรายการ

นอกจากนี้แหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องกับงานข่าวสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลที่ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์ด้วยเช่นกันเพื่อให้เห็นภาพรวมของการทำงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารและโสตทัศนูปกรณ์ ในชั้นแรกผู้วิจัยได้ศึกษาและ ทบทวนข้อมูลจากชิ้นงานข่าวสิ่งแวดล้อมที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2536 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2540 และเทปโทรทัศน์รายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อมที่ ออกอากาศตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2536 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ.2541 เพื่อดูว่าเนื้อหาและรูปแบบ การนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้ในส่วนนี้เป็น ประโยชน์สำหรับการตั้งคำถามถึงพัฒนาการของการทำงานข่าวสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเอกสารประเภทอื่นๆ เช่น บทความ หนังสือ งานวิจัย หรือ เอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น เอกสารประกอบการสัมมนาสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ปี พ.ศ.2533-2539 เพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของกระแส สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย ตลอดจนบริบททางสังคมในแต่ละช่วงเวลา เอกสารเหล่านี้เป็น ประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลว่า สอดคล้องกันเพียงใด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเข้าใจภาพรวมของกระบวนการทำงานของนักข่าวสิ่งแวดล้อมทุกชั้น ตอนนับตั้งแต่การประชุมข่าว การรับทราบหมายข่าว การแบ่งงาน การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การเขียนและการบรรณาธิกรณข่าว และสภาพการทำงานที่แท้จริงตามที่เป็นอยู่ในแต่ละวัน รวมถึงประวัติความเป็นมาของงานข่าวสายสิ่งแวดล้อม การจัดสรรพื้นที่ในการ นำเสนอข่าว นโยบายในการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมขององค์กรข่าว เงื่อนไขในการทำงาน การ เตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ ภูมิหลังของนักข่าวสายสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัญหาและข้อจำกัดอื่นๆใน การทำงาน

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บุคคลที่ทำงานและเคยทำงานในสายงานข่าวสิ่งแวดล้อมในสังกัดโต๊ะ ข่าวสิ่งแวดล้อม หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และรายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อม บริษัทแปซิฟิก อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น จำกัด ดังต่อไปนี้

1. สายข่าวสิ่งแวดล้อม หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

1.1 สุพิธา เริงจิต. นักเขียนอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าข่าวสายข่าวสิ่งแวดล้อม ระหว่างปี พ.ศ.2536 - 2537

1.2 ทิพยวรรณ ชวัญข้าว. เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัทที่.พี.ไอ.จำกัด. เคยทำงานเป็นนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมระหว่างปี พ.ศ.2537-2539

1.3 รัชดา ธราภาค. นักสื่อข่าวสายการศึกษา หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. เคยทำงานเป็นนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมระหว่างปีพ.ศ. 2538-2540

1.4 อธิฤทธิ์ ประคำทอง. กองบรรณาธิการ นิตยสารโลกสีเขียว เคยทำงานเป็นนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมระหว่างปีพ.ศ. 2539 -2540

1.5 ปราณีย์ ศรีกำเหนิด. หัวหน้าข่าวสายสิ่งแวดล้อม หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ.

1.6 อติศักดิ์ ลิ้มปรั่งพัฒนกิจ. บรรณาธิการและผู้พิมพ์ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ.

2. รายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อม บริษัทแปซิฟิกอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่นจำกัด.

2.1 กิตติ สิงหาปัด. ผู้ช่วยผู้อำนวยการผลิตฝ่ายผลิตข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี. เคยทำงานเป็นผู้ควบคุมการผลิตและผู้ดำเนินรายการ รายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อมระหว่างปีพ.ศ. 2536 - 2539

2.2 วีระวัฒน์ พัฒนเจริญ. ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 เคยทำงานเป็นผู้สื่อข่าวและผู้เขียนบทสารคดีรายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อมระหว่างปีพ.ศ. 2536 - 2539

2.3 นพนนท์ อนุรัตน์. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เคยทำงานเป็นผู้สื่อข่าว , ผู้เขียนบทสารคดีและผู้ควบคุมการผลิตรายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อมระหว่างปีพ.ศ. 2536 - 2540

2.4 อาวีพร ปิยะดำรง ผู้ควบคุมการผลิตรายการ บริษัทแปซิฟิกอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่นจำกัด เคยทำงานเป็นผู้สื่อข่าว , ผู้เขียนบทสารคดีรายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อมระหว่างปีพ.ศ. 2537 - 2540

2.5 สุรัช อินทองปาน เจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร เคยทำงานเป็นผู้สื่อข่าว , ผู้เขียนบทสารคดีรายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อมระหว่างปีพ.ศ. 2538 - 2540

2.6 จุริรัตน์ ผลดี. เจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร เคยทำงานเป็นผู้สื่อข่าว , ผู้เขียนบทสารคดีรายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อมระหว่างปีพ.ศ. 2538 - 2540

3 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เป็นแหล่งข่าว เพื่อตรวจทานความสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวกับแหล่งข่าว ดังนี้

3.1 ณรงค์ จ่างตระกูล. ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร

3.2 ศรีสุวรรณ จรรยา รองเลขาธิการมูลนิธิป้องกันคว้นพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม.

3.3 แบลก จงหวัง. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นวิธีการซักถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดถูกต้องและครอบคลุมประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการทราบโดยเฉพาะ โดยผู้วิจัยตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนแล้วว่าจะถามเรื่องอะไร และเนื่องจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนี้ไม่มีรูปแบบและโครงสร้างของคำถามที่ตายตัว ผู้วิจัยจึงสามารถตั้งคำถามต่อไปได้หากคำตอบที่ได้มานั้นยังไม่ชัดเจนเพียงพอซึ่งวิธีนี้ทำให้ผู้วิจัยได้คำตอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลเหล่านี้ด้วยตนเองและบันทึกเทปไว้เป็นหลักฐานโดยได้รับอนุญาตจากแหล่งข้อมูล

การสัมภาษณ์พูดคุยกับนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมและผู้ที่เคยอยู่ในกระบวนการทำงาน
ข่าวสิ่งแวดล้อม อยู่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการทำงาน ดังนี้

ปัจจัย ในงานวิจัยนี้หมายถึงสิ่งที่มีผลกระทบต่อกระบวนการทำงานของนักข่าวสาย
สิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย

ตัวนักข่าวสายสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- (1) ประวัติการศึกษา ภูมิหลังทางการศึกษามีผลต่อการทำงานข่าวสิ่งแวดล้อมอย่างไร
- (2) ประวัติการทำงาน และประวัติการทำงานข่าวสายสิ่งแวดล้อม
- (3) ลักษณะงานข่าวสิ่งแวดล้อมที่รับผิดชอบ วิธีการทำงาน (การเลือกข่าว การทำ
ความเข้าใจ การสรุปประเด็นและการนำเสนอข่าว) การทำงานร่วมกับทีมงาน
- (4) พัฒนาการของงานข่าวสิ่งแวดล้อม (เนื้อหาและรูปแบบ)
- (5) ขอบเขตของข่าวสิ่งแวดล้อม เกณฑ์การตัดสินคุณค่าความเป็นข่าว ลักษณะ
พิเศษของงานข่าวสายสิ่งแวดล้อม
- (6) เป้าหมายของการทำงานข่าวสิ่งแวดล้อม ประเมินความสำเร็จของการทำงานข่าว
สิ่งแวดล้อม
- (7) มีความคิดเห็นอย่างไรต่อคำพูดที่ว่านักข่าวสายสิ่งแวดล้อมเป็นนักข่าวสาย NGO
และเป็นนักเคลื่อนไหว
- (8) ความเป็นกลางของนักข่าวเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่ และมีอยู่จริงหรือไม่
- (9) ความสัมพันธ์กับนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมในองค์กรข่าว

ปัจจัยภายในองค์กรผู้ผลิตข่าว ได้แก่

- (1) การจัดสรรพื้นที่ในการนำเสนอข่าว หลักเกณฑ์ในการเลือกนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อม
นโยบายในการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมขององค์กร นโยบายโดยรวมของแต่ละองค์กร
- (2) ขอบเขตความรับผิดชอบของนักข่าว หัวหน้าโต๊ะข่าวสิ่งแวดล้อม บรรณาธิการ ผู้
เขียนบทและผู้ควบคุมการผลิต
- (3) เงื่อนไขในการทำงาน เรื่องของเวลาในการทำงานและงบประมาณที่ได้รับในการติดตาม
สืบค้นข้อมูล การอำนวยความสะดวกในการทำงาน

(4) การให้ความสำคัญและนโยบายขององค์กรต่อชาวสิ่งแวดลอม การจัดสรรพื้นที่ การนำเสนอชาวสิ่งแวดลอม การจัดสรรบุคลากรและงบประมาณให้กับงานชาวสิ่งแวดลอม

(5) การเปิดพื้นที่หน้าชาวสิ่งแวดลอมของหนังสือพิมพ์และการผลิตรายการสารคดีเชิงวิเคราะห์ชาวสิ่งแวดลอมสะท้อนถึงการยอมรับสถานภาพของชาวสิ่งแวดลอมว่ามีความสำคัญ และมีลักษณะเฉพาะใช่หรือไม่

(6) การประสานงานกับฝ่ายอื่นๆ ในองค์กร เช่น ช่างภาพ ฝ่ายการตลาด ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและความอยู่รอดทางธุรกิจขององค์กรมีผลต่อแนวทางการทำงานหรือไม่ อำนาจสูงสุดในการตัดสินใจเลือกนำเสนอหรือไม่นำเสนอชาวอยู่ที่ใคร (ตัวอย่างเช่นกรณีการวางทอก๊าซของปตท.)

(7) การแข่งขันกับสื่ออื่นๆ มีหรือไม่ อย่างไร

(8) ปัญหาและข้อจำกัดในการทำงาน

ปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่

(1) บริบททางสังคม ประวัติความเป็นมาของงานชาวสายสิ่งแวดลอม จุดเริ่มต้นและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับสังคม และระดับองค์กร

(2) ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดลอม ความตื่นตัวของประชาชนต่อเรื่องสิ่งแวดลอมมีผลทำให้งานชาวสายสิ่งแวดลอมเกิดขึ้นและขยายตัวหรือไม่

(3) การเติบโตของเศรษฐกิจแบบฟองสบู่และการขยายตัวอย่างรวดเร็วและมหาศาลขององค์กรสื่อมวลชนมีผลต่อการเติบโตของงานชาวสิ่งแวดลอมหรือไม่ และขณะนี้ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำส่งผลกระทบต่ออย่างไรต่องานชาวสิ่งแวดลอมหรือไม่

(4) แหล่งข่าว การติดตามหาข้อมูลจากแหล่งข่าวที่เป็นตัวบุคคล และเอกสารข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการทำความเข้าใจต่อข้อมูลที่ได้รับมา

(5) ความสัมพันธ์ระหว่างนักชาวสิ่งแวดลอมกับแหล่งข่าว (ภาครัฐ องค์กรธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน ประชาชนในพื้นที่ นักวิชาการ ฯลฯ)

(6) feedback จากคนอ่าน คนดู

(7) ผู้อุปถัมภ์รายการ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดลอม) มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาของรายการหรือไม่

(8) การรวมตัวเป็นองค์กรวิชาชีพ เช่น ชมรมผู้สื่อข่าวสิ่งแวดลอมมีส่วนเกื้อหนุนการทำงานหรือไม่

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและโสตทัศนูปกรณ์

2.1 จากชิ้นงานข่าว

2.1.1 จากชิ้นงานข่าวสิ่งแวดล้อมที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (เฉพาะชิ้นงานที่เป็นรายงานข่าวหลักของหน้าสิ่งแวดล้อม) ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2536 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2540 โดยรวบรวมจากห้องวารสาร หอสมุดแห่งชาติ

2.1.2 เทปโทรทัศน์รายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อม (เฉพาะช่วงที่เป็นสารคดีหลักของรายการ) ที่ออกอากาศตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2536 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ.2541 โดยรวบรวมจากฝ่ายพัฒนาและผลิตสื่อ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

2.2 เอกสารประเภทอื่นๆ เช่น บทความ หนังสือ งานวิจัย หรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น เอกสารประกอบการสัมมนาสิ่งแวดล้อม โดยรวบรวมจากห้องวารสาร หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การจำแนกข้อมูล

ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลข่าวหลักซึ่งนำเสนอในลักษณะเป็นรายงานพิเศษ (สเก็ป) ที่นำเสนอในหน้าข่าวสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2536 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2540 และจำแนกประเภทสารคดีหลักที่นำเสนอในรายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อม ที่ออกอากาศตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2536 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ.2541 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้เห็นถึงพัฒนาการของเนื้อหารายการว่ามีความเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

ในการจำแนกและจัดหมวดหมู่เนื้อหาที่รายการนำเสนอในแต่ละตอนนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการจำแนกเรื่องจากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย พ.ศ.2530 – 2531

ของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (อ้างใน จีวรวรรณ กมลรัตนโยธิน, 2535: 51-54) ประกอบกับการที่ผู้วิจัยได้ดูเทปโทรทัศน์รายการเผชิญหน้าสภาวะแวดล้อมและได้อ่านข่าวในหนังสือสิ่งแวดล้อม หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เพื่อสร้างเกณฑ์ในการจำแนกเนื้อหาให้ครอบคลุมสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. ทรัพยากรป่า ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ การปลูกป่าของหน่วยงานต่างๆ การส่งเสริมการปลูกต้นไม้ การตัดไม้ทำลายป่า ผลกระทบจากการทำลายป่า การบุกรุกพื้นที่ป่า การทำไร่เลื่อนลอย การประกาศพื้นที่ป่าสงวน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน การเปิดสวนป่า

2. ทรัพยากรสัตว์ป่า ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับการสูญเสียพื้นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า การลักลอบล่าสัตว์ป่า การประกาศประเภทสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สาเหตุที่ทำให้สัตว์ป่าลดจำนวนลง การสะสมชิ้นส่วนของสัตว์ป่า การจับสัตว์ป่ามาขาย การเลี้ยงสัตว์ป่า การบริโภคสัตว์ป่า

3. ทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับแหล่งน้ำตามธรรมชาติ แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำต่างๆ การแก้ปัญหาสภาวะความแห้งแล้งขาดแคลนน้ำ ปัญหา น้ำท่วม ปัญหาน้ำบาดาล ปัญหาน้ำทะเลหนุน ผลกระทบจากการสร้างแหล่งน้ำ กิจกรรมที่ใช้ประโยชน์จากน้ำ

4. ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับปัญหากรรมสิทธิ์ในที่ดิน การใช้ที่ดินผิดประเภท ปัญหาความเสื่อมโทรมและการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ปัญหาดินเปรี้ยวและดินเค็ม การพัฒนาดินในด้านต่างๆ การอนุรักษ์ดิน

5. ทรัพยากรแร่และพลังงาน ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ทั้งบนบกและในทะเล ผลกระทบจากเหมืองแร่ต่อสิ่งแวดล้อม การสำรวจทรัพยากรแร่ธาตุและการพัฒนาทรัพยากรแร่ การสำรวจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติทั้งบนบกและในทะเล การขุดเจาะปิโตรเลียม การสำรวจและทำเหมืองถ่านหิน ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พลังงานนอกแบบ (ฟิวชั่น ถ่านแกลบ พลังงานแสงอาทิตย์) การขยายตัวของความต้องการใช้พลังงาน

6. ทรัพยากรชายฝั่งทะเลและประมง ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของ ป่าชายเลน การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลน สาเหตุการลดลงของป่าชายเลน การกำหนด เขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลน ประโยชน์ของป่าชายเลน ปัญหาความเสื่อมโทรมของ ปะการัง สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาปะการัง การอนุรักษ์แนวปะการัง ประโยชน์ของปะการัง การลดลงของทรัพยากรประมงน้ำจืดและน้ำเค็ม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการส่งออก ปัญหา และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาการสูญพันธุ์ของสัตว์น้ำ การอนุรักษ์สัตว์น้ำที่มีค่าและ กำลังจะสูญพันธุ์ การสำรวจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรชายฝั่งทะเลและประมง

7. ความหลากหลายทางชีวภาพ ประกอบด้วยเรื่องการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความ หลากหลายทางชีวภาพ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

8. มลพิษทางน้ำ ประกอบด้วยเรื่องปัญหาน้ำเน่าเสียและคุณภาพของน้ำในแม่น้ำลำ คลอง การปนเปื้อนของสารพิษและสิ่งสกปรกในแหล่งน้ำจากแหล่งกำเนิดสารพิษ เช่น โรงงาน อุตสาหกรรม แหล่งชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม การแก้ปัญหาน้ำเน่าเสีย การศึกษาวิจัยด้าน การกำจัดน้ำเสีย ปัญหาการเสื่อมคุณภาพของน้ำใต้ดิน

9. มลพิษทางอากาศ ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานและคุณภาพอากาศในพื้นที่ ต่างๆ สาเหตุและแหล่งกำเนิดสารพิษที่ปนเปื้อนในอากาศ การศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพ ของอากาศ การตรวจวัดควันดำและควันขาวของยานยนต์ อันตรายจากสารพิษในอากาศ

10. มลพิษทางเสียง ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพของเสียง แหล่งกำเนิดมลพิษ ทางเสียง การตรวจวัดระดับเสียงจากยานยนต์ อันตรายจากเสียงที่มีความถี่สูง

11. ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการตกค้างของ ขยะในบริเวณต่างๆ ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย ปัญหาการเพิ่มขึ้นของขยะ ปัญหาขยะที่ไม่ ย่อยสลาย การนำของเสียกลับมาบำบัดและใช้ใหม่ การขนถ่ายขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

12. ปัญหาสารพิษ ประกอบด้วยเรื่องปัญหาอันตรายจากการใช้และการได้รับสารเคมี ปัญหาสารพิษหรือสารเคมีตกค้างในสิ่งแวดล้อม สารพิษตกค้างในอาหารและผลผลิตทางการ เกษตร ปัญหาจากการสารพิษจากกิจการอุตสาหกรรม ปัญหาการกำจัดกากสารพิษ

13. ปัญหาในเขตเมือง/กทม. ประกอบด้วยเรื่องปัญหาการจราจร

14. ปัญหาสาธารณสุข ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชน โรคระบาด โรคที่เกิดจากการทำงานในเขตอุตสาหกรรม

15. ทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับการเสริมสร้างประชากรให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีคุณภาพ คุณภาพชีวิตของประชากร สิ่งที่เป็นทอนคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนกลุ่มน้อยในสังคม

16. สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางโบราณคดี วิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม วรรณคดี การอนุรักษ์ วัฒนธรรม การท่องเที่ยว

17. เกษตรทางเลือก ประกอบด้วยแนวความคิดและวิธีการใหม่เกี่ยวกับการเกษตร เช่น วนเกษตร เกษตรผสมผสาน ภูมิปัญญาของท้องถิ่นในการทำมาหากิน การใช้พืชผักพื้นบ้าน และสมุนไพร

18. ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย แนวคิดใหม่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น การเมืองสีเขียว นิเวศน์รัฐศาสตร์ การกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น การกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

19. กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับการออกมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นพระราชบัญญัติ กฎกระทรวงและอื่นๆ

20. หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยเรื่องหน่วยงานรัฐบาล องค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาชนและประชาชนที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อม รูปแบบและสาระสำคัญของกิจกรรมที่องค์กรเหล่านั้นกระทำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมและจำแนกข้อมูลแล้วเสร็จ ผู้วิจัยใช้แนวการวิเคราะห์องค์การผู้ผลิตสื่อมวลชน แนวความคิดเรื่องการสื่อสารสิ่งแวดล้อม และทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล

สำหรับผลการวิจัยนั้นจะนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ใช้ตารางและแผนภาพประกอบ เพื่อให้เห็นภาพรวมของพัฒนาการของกระบวนการทำงานของนักข่าวสายสิ่งแวดล้อม และปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการนั้นอย่างชัดเจน